

СИЛЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Модернізаційні процеси в економіці країн ЄС»

Галузь знань		29 «Міжнародні відносини»		Освітній рівень	другий (магістерський)
Освітньо-професійні програми		«Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»		Тип дисципліни	обов'язкова
Обсяг	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять		
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять
	5	150	32	16	Самостійна підготовка 102

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі

Для вивчення дисципліни здобувач має володіти знаннями та навичками з наступних дисциплін	«Політична географія світу», «Основи світової політики», «Міжнародна інтеграція та міжнародні організації», «Міжнародні економічні відносини», «ЄС та політика сусідства»				
Онлайн курси, які можуть бути корисними для попереднього вивчення та в процесі набуття компетентностей за неформальною освітою	<p><i>Prometheus</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Як читати складні модерністські та постмодерністські твори https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UZHNU+PML101+2020_T2/about Наукова комунікація в цифрову епоху https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UKMA+SCDA101+2020_T1/about Як ефективно спланувати та провести діалог. Базовий модуль https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:OSCE+DIAL101+2020_T1/about Як ефективно спланувати та провести діалог. Модуль 2. Основи організації діалогу https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:OSCE+DIAL101+2020_T1_M2/about Як ефективно спланувати та провести діалог. Модуль 3. Основи ведення діалогу https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:OSCE+DIAL101+2020_T1_M3/about Як знайти роботу своєї мрії https://courses.prometheus.org.ua/courses/rabotaua/WORK101/2016_T1/about 				
Мета курсу	формування у студентів комплексного уявлення про сутність складових економіки країни та їх характеристика; модернізаційні процеси в економіці; значення геополітичних процесів; роль регіональних організацій у міжнародній політиці та їх значення у формуванні сучасних стратегій, позицій, курсів провідних держав у вирішенні питань глобальних масштабів; набуття студентами знань щодо суті процесу європейської економічної інтеграції; основних напрямів процесу внутрішньої та зовнішньої конвергенції країн-учасниць та формування навичок ідентифікації країнових та наднаціональних моделей зближення в ЄС				
Компетентності, в тому числі відповідно до освітньо-професійної програми					
Soft-skills/Загальні компетентності (ЗК)			Hard-skills/Спеціальні (фахові) компетентності (СК)		
ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 6. Здатність працювати в міжнародному контексті.			СК 1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики. СК 2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення		

	<p>міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.</p> <p>СК 3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.</p> <p>СК 4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.</p> <p>СК 5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.</p> <p>СК 7. Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.</p> <p>СК 9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.</p> <p>СК 15. Здатність аналізувати ключові політичні, соціально-економічні та культурні проблеми розвитку Європейського регіону, євроінтеграційні пріоритети України в контексті глобальних тенденцій світової політики.</p>
Результати навчання (програмні результати навчання – ПРН)	
<p>РН 1. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.</p> <p>РН 12. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.</p> <p>РН 18. Проводити експертний аналіз політичних систем, економік, культурних процесів європейських країн та регіонів, їх зв'язків з Україною.</p>	

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тема	Вид заняття	Розподіл балів	Форми та методи навчання (форми робіт, за які здобувач отримує бали)
Тема 1. Економічна система та структура світового господарства	Лекція 1	–	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Лекція 2	–	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Практичне заняття 1	4	Поточний контроль у формі усного/письмового опитування та/або виступів студентів із заздалегідь визначених питань, та підготовка презентації за темою
Тема 2. Модернізація: сутність, види, значення в сучасних трансформаційних зрушеннях та її ціннісний вимір	Лекція 3	–	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Практичне заняття 2	4	Поточний контроль у формі усного/письмового опитування та/або виступів студентів із заздалегідь визначених питань, та підготовка презентації за темою
Тема 3. Становлення ринкових форм господарства країн ЄС	Лекція 4	–	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Практичне заняття 3	4	Поточний контроль у формі усного/письмового опитування та/або виступів студентів із заздалегідь визначених питань, та підготовка презентації за темою
Тема 4. Особливості економічних моделей нових членів ЄС (з 2004 р.)	Лекція 5	–	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Лекція 6	–	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Практичне заняття 4	4	Поточний контроль у формі усного/письмового опитування та/або виступів студентів із заздалегідь визначених питань, та підготовка презентації за темою
Тема 5. Модернізаційний потенціал та чинники його формування країн ЄС	Лекція 7	–	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Лекція 8	–	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Практичне заняття 5	4	Поточний контроль у формі усного/письмового опитування та/або виступів студентів із заздалегідь визначених питань, та підготовка презентації за темою
Тема 6. Світова валютна система і міжнародні валютно-грошові організації як чинник модернізаційних змін країни	Лекція 9	–	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Практичне заняття	4	Підготовка презентації за темою в межах годин відведених на самостійну роботу
Тема 7. Стратегії економічного розвитку країн ЄС	Лекція 10	–	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Лекція 11	–	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Практичне заняття 6	4	Поточний контроль у формі усного/письмового опитування та/або виступів студентів із заздалегідь визначених питань, та підготовка презентації за темою, розгляд ситуаційних завдань
Тема 8. Модернізація – сучасний тренд	Лекція 12	–	Лекція-візуалізація (Power Point)

розвитку держав та суспільства	Практичне заняття	4	Підготовка презентації за темою в межах годин відведених на самостійну роботу
Тема 9. Розвиток інтеграційних процесів в країнах ЄС	Лекція 13	–	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Лекція 14	–	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Практичне заняття 7	4	Поточний контроль у формі усного/письмового опитування та/або виступів студентів із заздалегідь визначених питань, та підготовка презентації за темою
Тема 10. Сучасні проблеми та перспективи розвитку країн ЄС	Лекція 15	–	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Лекція 16	–	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Практичне заняття 8	4	Поточний контроль у формі усного/письмового опитування та/або виступів студентів із заздалегідь визначених питань, та підготовка презентації за темою
Поточний тестовий контроль	Поточний тестовий контроль	20	Поточний тестовий контроль передбачає 20 питань, за кожен правильну відповідь надається 1 бал
Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену	Екзамен	40	<i>Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:</i> Теоретичне питання № 1 – 10 балів Теоретичне питання № 2 – 10 балів Тестові питання – 20 балів (20 питань*1 бал за кожен правильну відповідь)
Додаткові бали в рамках неформальної освіти		5 10	<i>Участь в науковій роботі</i> - підготовка та написання тез доповідей на конференції різних рівнів; - підготовка та написання статті (наукової публікації) у наукові фахові видання. Зазначена можливість виконується під керівництвом викладача з даної дисципліни.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основна література

1. Гнатюк М.М. Потенціал політичної суб'єктності Європейського Союзу в сучасній системі міжнародних відносин / М.М. Гнатюк. – Житомир: Рута, 2013. – 316 с.
2. Економіка зарубіжних країн: навч. посіб. 4-е видання, перероб. та доп. / за редакцією д.е.н., проф., академіка АЕН України Ю.Г. Козака, к.е.н., доц. В.В. Ковалевського. – Київ: Центр учбової літератури, 2013. – 292 с.
3. Європейський Союз: основи політики, інституційного устрою та права / Інститут європейської політики (Берлін). переклад з нім: Заповіт, 2001.
4. Європейська інтеграція та Україна / за ред. В.Є. Новицького, Т.М. Пахомової, В.І. Чужикова. Навчально-методичний посібник. – К., Кельн, 2002.
5. Ціннісна складова модернізаційних процесів у сучасному соціумі України: кол. моногр. / [Балакірева О.М., Геєць В.М., Сіденко В.Р. та ін.]; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». – К., 2014. – 340 с.
6. Baranova V., Deineko Z., Zeleniy O., Bielcheva G., Lyashenko V. Wavelet Coherence as a Tool for Studying of Economic Dynamics in Infocommunication Systems // International Scientific-Practical Conference «Problems of Infocommunications. Science and Technology «PIC S&T'2019» (Ukraine, Kyiv, 08-11 October 2019). – 2019. – pp. 336-340. (*Scopus*)
7. Valeria Baranova, Olena Sergienko, Svitlana Stepurina, Vyacheslav Lyashenko. Price Environment for Gold and Silver in the Context of the Development of COVID-19 // Journal of Asian Multicultural Research for Economy and Management Study – Vol. 1 – No. 2, 2020 (page 025-032).

Додаткова література

1. Баранова В.В. Ризики валютного ринку в оцінці економічної безпеки народного господарства (дані вейвлет аналізу) // Науковий журнал «Вісник Одеського національного університету» – 2019. – Том 24. – Вип. 1 (74). – С. 137-141.
2. Бородіна О. Принцип компліментарності в міждисциплінарних дослідженнях економіки / О. Бородіна // Економіка і прогнозування. – 2015. – № 2. – С. 47-58.
3. Бужимська К. Модернізація економіки: техно-логічно-структурний аспект / К. Бужимська // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – 2009. – № 3. – С. 214-217.
4. Левковець О. Модернізація економіки України: зміст, умови, ризики / О. Левковець // Бізнес Інформ. – 2011. – № 10. – С. 4-9.
5. Мамалуй О.О. Про зміст механізму модернізації української економіки // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого, 2010, № 3, с. 27-34.
6. Модернізація України. Визначення пріоритетів реформ. Проект до обговорення / [відп. ред. І. Коліушко, І. Бураковський, О. Сушко, Є. Захаров, Є. Бистрицький]; Мережа підтримки реформ. – К., 2009. – 123 с.
7. Онищенко В. Модернізація як імператив розвитку України / В. Онищенко // Економіка України. – 2011. – № 7. – С. 4-14.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- ✓ Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- ✓ Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і семінарських занять, а також самостійну роботу. Перескладання іспиту відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- ✓ Самостійна робота включає в себе підготовку дослідження та його презентацію за темами курсу; роботу над задачами, індивідуальними завданнями.
- ✓ Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації.
- ✓ Здобувачі вищої освіти мають слідувати принципам академічної доброчесності, які регулюються Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (введеного в дію наказом ректора № 0501-1/173 від 14 травня 2015) https://www.univer.kharkov.ua/docs/antiplagiat_nakaz_polozheniya.pdf
- ✓ У разі виявлення факту плагіату у виконаних роботах здобувачу оцінка може бути знижена або дорівнювати 0 балів.
- ✓ Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- ✓ Передбачається зарахування результатів навчання в рамках міжнародної кредитної мобільності, яка реалізується у рамках договорів Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна з зарубіжними університетами. Допускається перезарахування кредитів, отриманих в зарубіжних університетах, за умови відповідності набутих компетентностей.
- ✓ Передбачено перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна (введеного в дію наказом 0202-1/233 від 02 липня 2020) <https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/neform-osvita.pdf>
- ✓ Мінімальна кількість балів поточного контролю – не менш ніж 30 балів.
- ✓ Максимальна кількість балів поточного контролю – не більше ніж 60 балів.

КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Підготовка дослідження та його презентація	повне та впевнене виконання завдання, та виконання всіх видів завдань: усні відповіді на семінарських заняттях; розв'язування ситуаційних задач; виконання творчих завдань, презентацій (тестів) та виступів	3-4 бали
	часткове виконання завдання, та/або виконання одного з видів завдань: усні відповіді на семінарських заняттях; розв'язування ситуаційних задач; виконання творчих завдань, презентацій (тестів) та виступів	1-2 бали
Робота над задачами, індивідуальними завданнями	повне та впевнене виконання завдання, та виконання всіх видів завдань: усні відповіді на семінарських заняттях; розв'язування ситуаційних задач; виконання творчих завдань, презентацій (тестів) та виступів	3-4 бали
	часткове виконання завдання, та/або виконання одного з видів завдань: усні відповіді на семінарських заняттях; розв'язування ситуаційних задач; виконання творчих завдань, презентацій (тестів) та виступів	1-2 бали
Поточний тестовий контроль	виставляється здобувачу вищої освіти за 20 тестових питань у випадку правильної відповіді. Передбачено тестування, пропонується 20 тестових питань закритого типу та з декількома варіантами відповідей.	20 балів

Самостійна робота

Тема 1.	<ul style="list-style-type: none"> - охарактеризувати типи економічних систем. Навести приклади країн за відповідністю; - охарактеризувати стадії економічного росту національних економік; - розглянути та охарактеризувати систему національних рахунків; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.	10 годин
Тема 2.	<ul style="list-style-type: none"> - охарактеризувати теорії та підходи до розуміння «модернізаційні процеси»; - охарактеризувати глобальні проблеми світового господарства (з прикладами); - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.	10 годин
Тема 3.	<ul style="list-style-type: none"> - охарактеризувати промисловий переворот Англії, Франції, Німеччини: передумови, хід, наслідки; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.	10 годин
Тема 4.	<ul style="list-style-type: none"> - охарактеризувати модель «шокової терапії» Л. Бальцеровича; - охарактеризувати модель «градуалізму»; - виокремити та охарактеризувати проблеми формування оптимальної територіальної моделі Європейського Союзу; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.	10 годин
Тема 5.	<ul style="list-style-type: none"> - охарактеризувати чинники формування національної економіки країни ЄС (за вибором здобувача вищої освіти); - здійснити економічну оцінку природних ресурсів країни ЄС (за вибором здобувача вищої освіти); - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.	12 годин
Тема 6.	<ul style="list-style-type: none"> - охарактеризувати валютна політику, валютне законодавство, валютне регулювання країни ЄС (за вибором здобувача вищої освіти); - охарактеризувати міжнародні валютно-кредитні інститути сучасного світу; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань.	10 годин
Тема 7.	<ul style="list-style-type: none"> - охарактеризувати можливість здійснення модернізаційних процесів (змін) в країнах ЄС (за вибором здобувача вищої освіти); - проаналізувати вплив тіньової економіки на економічну безпеку країн ЄС (за вибором здобувача вищої освіти); - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних	10 годин

	питань.	
Тема 8.	<ul style="list-style-type: none"> - охарактеризувати модернізаційні зміни державного управління в контексті європейських інтеграційних процесів; - охарактеризувати соціальну політику країн ЄС в умовах модернізації економіки; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	10 годин
Тема 9.	<ul style="list-style-type: none"> - скласти порівняльну таблицю аналізу Європейської спільноти вугілля і сталі (ЄСВС) та Європейської спільноти з атомної енергетики (Євроатому), в якій розшифрувати аббревіатуру, вказати дату створення, основну мету та склад учасників; - скласти порівняльну функціональну таблицю єдиної структури інститутів, що забезпечують розвиток європейської інтеграції: Європейська Комісія, Рада Європейських Спільнот, Європейський Парламент, Суд Європейських Спільнот, Європейська Рада; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	10 годин
Тема 10.	<ul style="list-style-type: none"> - знайти 10 визначень терміну «глобалізація» та здійснити їх порівняльний аналіз; - визначте та охарактеризуйте глобальні цілі людства та проаналізуйте проблеми їх реалізації; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань. 	10 годин
	Разом	102 години